

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/86/73/95

ELEKTORATY GŁÓWNYCH UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Wzmożone napięcie na scenie politycznej, które można było zaobserwować pod koniec zeszłego roku, utrzymało się także na początku roku 1995. Szczególnie luty i marzec obfitowały w liczne wydarzenia polityczne: spotkanie prezydenta z Konwentem Seniorów, zażegnanie kryzysu na najwyższych szczeblach władzy, nowe porozumienie koalicyjne między PSL a SLD, ustąpienie rządu Waldemara Pawlaka, rezygnacja PSL z wyznaczenia swojego kandydata na urząd premiera i wreszcie utworzenie przez Józefa Oleksego nowego rządu. Wydaje się więc, że - przynajmniej jeśli chodzi o sprawy związane z zarządzaniem państwem - nastąpiła czasowa stabilizacja polityczna.

W ciągu tych kilku miesięcy znaczenia nabrała sprawa zbliżających się wyborów prezydenckich. W początkach kwietnia odbył się kongres Unii Wolności, na którym oprócz wyboru nowego przewodniczącego, którym został Leszek Balcerowicz, udzielono poparcia Jackowi Kuroniowi jako oficjalnemu kandydatowi UW na urząd prezydenta. Inne partie polityczne również zgłaszają swoich reprezentantów w wyborach prezydenckich lub też deklarują poparcie dla kandydatów nie zrzeszonych. Wydarzenia te zdominowały ostatnio polską scenę polityczną.

Czy w tak gorącym politycznie okresie nastąpiła zmiana sympatii politycznych Polaków do poszczególnych partii? Która z nich cieszy się największym poparciem, kim są potencjalni wyborcy poszczególnych ugrupowań?

Tych kwestii dotyczyły między innymi pytania zadawane w dwóch ostatnich sondażach CBOS. Pierwszy z nich¹ został przeprowadzony po zgłoszeniu kandydatur Adama Strzembosza i Janusza Korwina-Mikke na prezydenta oraz w trakcie obrad kongresu Unii Wolności. Drugi²

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (59), 30 marca-3 kwietnia ‘95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1145).

² Badanie „Co o tym myślisz?”, 7-11 kwietnia ‘95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1177).

zaś - w czasie gdy informacje o kandydaturze Jacka Kuronia i zmianie przewodniczącego UW były już powszechnie znane.

W przedstawionych analizach omawiamy szczegółowo wyniki drugiego z tych badań, uwzględniając w tabelach wyniki obu pomiarów.

Frekwencja wyborcza

Chęć wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych zadeklarowało w kwietniu 64% respondentów. W stosunku do poprzednich dwóch miesięcy (luty - 61%, marzec - 64%) poziom deklaracji o uczestniczeniu w przyszłych wyborach parlamentarnych niemal się nie zmienił.

Tabela 1

w procentach

Czy gdyby w najbliższą niedzielę odbyły się wybory do Sejmu i Senatu, to wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?	Wskazania respondentów według terminów badań:						
	XI'94	XII'94	I'95	II'95	III'95	III/IV '95	IV'95
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	54	56	62	61	64	61	64
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	16	18	16	16	16	17	17
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	28	25	22	23	20	22	19

W wyborach do Sejmu i Senatu najchętniej wzięliby udział mężczyźni, osoby w wieku 45-64 lata, z wykształceniem wyższym, kadra kierownicza i inteligencja, pracownicy umysłowi niższego szczebla, prywatni przedsiębiorcy, a także badani mający wysokie dochody (powyżej 325 zł na osobę) i sprecyzowane poglądy polityczne: lewicowe lub prawicowe.

Preferencje wyborcze

Generalnie rzecz biorąc, w porównaniu z poprzednimi dwoma miesiącami w deklarowanym poparciu dla poszczególnych partii politycznych nie nastąpiły istotne zmiany. Większe różnice odnotowaliśmy jedynie w przypadku PSL. W marcu poparcie dla tej partii spadło o 6 punktów procentowych (w porównaniu z lutym). Wiązało się to najprawdopodobniej z upadkiem rządu Waldemara Pawlaka, pod koniec urzędowania bardzo krytykowanego, i oddaniem teki premiera, na mocy nowej umowy koalicyjnej, drugiemu koalicjantowi - SLD. Jednakże, jak pokazują wyniki sondażu kwietniowego, PSL szybko odzyskało stracone głosy. W porównaniu z marcem poparcie deklarowane dla PSL w kwietniu wzrosło o cztery punkty procentowe i tym samym powróciło do poziomu, jaki odnotowywaliśmy wówczas, gdy funkcję premiera sprawował Waldemar Pawlak.

Tabela 2

w procentach

Na którą z partii lub organizacji oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach do Sejmu	Wskazania respondentów według terminów badań						
	XI '94	XII '94	I '95	II '95	III '95	III/IV '95	IV '95
SLD	23	18	19	21	24	23	20
PSL	15	14	14	17	11	12	15
UW	11	13	13	11	11	13	13
NSZZ "S"	8	12	12	7	10	11	11
UP	11	10	10	9	12	10	10
BBWR	6	6	5	6	5	5	4
PdP	6	4	6	4	5	5	5
KPN	3	4	3	4	4	4	3
„Porozumienie 11 Listopada”	1	2	3	3	3	4	3
SUC	2	2	1	1	1	1	1
PPS	-	-	-	-	1	1	1

W dalszym ciągu największe poparcie wśród respondentów ma Sojusz Lewicy Demokratycznej, mimo iż w kwietniu (w porównaniu z marcem) spadło ono o cztery punkty procentowe. Od kilku miesięcy dość dobre notowania ma Unia Wolności oraz Unia Pracy.

Ciekawie przedstawia się poparcie dla NSZZ "Solidarność". W lutym (w porównaniu ze styczniem) zmalało ono o pięć punktów procentowych, co mogło być odbiciem zakończenia strajków, prowadzonych pod patronatem "Solidarności". Nie przyniosły one w pełni obiecwanego sukcesu, sympatycy mogli więc być rozczarowani. Wyniki kolejnych sondaży świadczą jednak, że spadek był tylko chwilowy, ponieważ w marcu i kwietniu deklarowane poparcie dla związku jest znowu stosunkowo duże.

Partie prawicowe, występujące obecnie na scenie politycznej w kilku koalicyjnych blokach, w rozbiciu zyskują niewielkie poparcie. Wyniki badań wskazują, że gdyby połączyły się w jedną prawicową koalicję, mogłyby osiągnąć znacznie więcej w przyszłych wyborach parlamentarnych.

Sympatycy ugrupowań politycznych

W najbliższych wyborach parlamentarnych **Sojusz Lewicy Demokratycznej** może znaleźć największe poparcie wśród badanych w wieku 45-64 lata, mieszkańców miast liczących od 101 do 500 tys. ludności oraz osób nie uczestniczących w praktykach religijnych. Zwolennicy SLD najczęściej deklarują lewicowe poglądy polityczne.

Unia Wolności jest najlepszym reprezentantem, według wyników badań, dla ankietowanych w wieku 24-44 lata, mieszkańców średnich i dużych miast, osób z wykształceniem wyższym. Duże poparcie dla UW wyrażają również przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także uczniowie i studenci. Częściej niż pozostałe osoby głosowałiby na Unię również respondenci mający najwyższe dochody i dobrze oceniający swoje warunki materialne.

Polskie Stronnictwo Ludowe tradycyjnie uzyskuje największe poparcie wśród mieszkańców wsi i rolników. Częściej niż inni chęć głosowania na PSL deklarują także osoby zamieszkałe w środkowym regionie Polski, ludzie młodzi (w wieku 25-34 lata), o niezbyt wysokich dochodach na osobę w rodzinie (125-199 zł).

Prawica pozaparlamentarna traktowana łącznie mogłaby liczyć na największy odsetek zwolenników wśród osób w wieku 55-64 lata, mieszkańców dużych miast, mających wykształcenie wyższe oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. Elektorat prawicy stanowią również badani deklarujący częsty udział w praktykach religijnych (kilka razy w tygodniu) oraz osoby o poglądach prawicowych.

Do zwolenników **Unii Pracy** zaliczają się przede wszystkim ludzie w wieku 25-34 lata, mieszkańcy miast średniej wielkości, pracownicy sektora państwowego. Respondenci deklarujący chęć oddania głosów w wyborach parlamentarnych na UP najczęściej określają swoje poglądy polityczne jako centrowe.

Poparcie dla **NSZZ "Solidarność"** w przyszłych wyborach do Sejmu i Senatu deklarują najczęściej respondenci w wieku 45-54 lata, bezrobotni, badani uzyskujący najniższe dochody (poniżej 125 zł), z wykształceniem podstawowym, o prawicowych poglądach politycznych.

Ostatnie wydarzenia na scenie politycznej kraju, m.in. takie jak zmiana rządu i premiera, wybór nowego przewodniczącego Unii Wolności oraz wytypowanie Jacka Kuronia jako kandydata UW na prezydenta, nie miały większego wpływu na deklarowaną chęć udziału w wyborach parlamentarnych, nie zmieniły też preferencji wyborczych badanych Polaków. Elektoraty poszczególnych partii i organizacji okazały się w większości stabilne. W dalszym ciągu największe poparcie uzyskuje SLD, podobnie jak Aleksander Kwaśniewski, który jest liderem rankingu kandydatów na prezydenta³.

---

³ Zob. komunikat CBOS "Wybory prezydenckie - preferencje w kwietniu '95", kwiecień '95.